

Asia: VN/19859/2020

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (todistus negatiivisesta testituloksesta)

Lausunnonantajan lausunto

Yleishuomiot hallituksen esityksestä?

Keskuskauppakamari ja kauppakamarit kiittävät mahdollisuudesta lausua liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta koskevasta hallituksen esityksestä.

Kauppakamarit tukevat hallituksen tavoitetta suojella väestöä ja estää COVID-19 viruksen leviämistä. Lisäksi kauppakamarit kannattavat ehdotuksessa esitettyä tavoitetta lisätä matkustajien luottamusta rajat ylittävään matkustukseen.

Maailmankaupan painuminen laskuun ja kotimaisen kysynnän väheneminen ovat supistaneet Suomen vientiä ja tuontia, koronakriisin vaikutukset teollisuuteen ovat vasta edessä ja Suomen vientimarkkinoiden elpyminen vienee pitkään. Ehdotuksen vaikutuksia arvioitaessa yrityksiin tulee myös arvioida kuinka paljon esitys vaikuttaisi ja vähentäisi liikematkustamista kasvattamalla matkustamisesta aiheutuvia kustannuksia ja lisää kuljetuspalvelun tarjoajien hallinnollista taakkaa.

Euroopan komissio julkaisi 4.9.2020 ehdotuksen suositukseksi neuvostolle koordinoidusta lähestymistavasta vapaan liikkuvuuden rajoitustoimista COVID 19- tilanteeseen vastaamiseksi. Kauppakamarit korostavat komission ehdotuksessa esille nostetun vapauden merkitystä unionin kansalaisille liikkua ja asua vapaasti. Tällä vapaudella on erittäin suuri merkitys myös taloudelle. Liikkumisen vapautta rajoittavat toimet on oltava tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia tavoiteltuun hyötyyn nähden. Liikennevälineeseen pääsy on olennainen osa liikkumisen vapautta.

Komissio esittää suositusluonnoksessaan, että unionin jäsenvaltioilla olisi yhdenmukaiset kriteerit maakohtaisille tai aluekohtaisille rajoituksille. Kauppakamarit kannattavat Eurooppa tason lähestymistapaa matkustukseen liittyen ja tukevat komission ehdotusta sisämarkkinoiden toimivuuden takaamiseksi. Kansalaisten luottamuksen palauttamiseksi tarvitaan ennakoitavaa ja selkeää ohjeistusta. Kauppakamarit toivovat, että nyt lausunnolla olevaa hallituksen esitystä vietäisiin lähtömaatestauksen osalta lähemmäs EU-tason ehdotuksessa esitettyjä vaatimuksia.

Kansallista lainsäädäntöä tehtäessä tulee huomioida myös, miten muiden valtioiden mahdollisesti asettamat vastavuoroisuuteen pohjautuvat velvoitteet tulevat vaikuttamaan Suomeen. Lain perusteluissa tuotiin esille Ranskan esimerkki. Ranska on asettanut vastavuoroisuuden pohjalta velvoitteita karanteenivaatimuksesta, mikäli toiset maat vaativat samaa Ranskasta matkustavilta.

Kauppakamarit haluavat lausua lisäyksistä liikenteen palveluista annettuun lakiin seuraavasti.

Uusi 153 a §

Esityksen pykälässä 153 a asetetaan vaatimus kuljetuspalvelun tarjoajalle tarkastaa Suomeen matkustavalta todistus testistä, joka on otettu enintään 72 tuntia ennen matkan alkua lähtömaassa. Kauppakamarit korostavat joustavuuden merkitystä testin ottamispaikan osalta. Tiukka lähtömaatestaus saattaa johtaa käytännössä matkustuksen esteeksi, jota tällä esityksellä on pyritty purkamaan. Testaustuloksen vaatimuksen täyttäminen lähtömaassa asettaa riskin matkustusrajoitusten hallitulle purkamiselle johtuen eri valtioiden erilaisista testauskäytännöistä. Lisäksi esityksen vaatimus 72 tunnista ei kata matkustajia, joiden matka-aika on pidempi kuin 72 tuntia. Tässä yhteydessä tulisi huomioida Suomen asema transitoliikenteessä.

Esityksen ehdotetut valtuudet ovat väljät, jolloin vaikeutunee myös viranomaistoiminnan ennustettavuuden arviointi ja matkustuspalveluiden tarjoaminen pidemmällä aikavälillä. Esityksen jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää tarkempaa huomiota, miten esitys vaikuttaa yrityksiin, jotka tarjoavat liikennepalveluja. Erityisesti niiden suomalaisten yritysten osalta, joiden kilpailuasetelmaa tämä esitys heikentää suhteessa toisissa valtioissa toimiviin kilpailijoihin. Lain perusteluissa todetaan, että kansallisilla terveysviranomaisilla on parhaat edellytyksen arvioida, minkä muotoisia todistuksia annetaan ja kuinka tuoreita niiden on oltava, jotta niiden voidaan katsoa tuovan lisäarvoa tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Laissa kuitenkin yksiselitteisesti asetetaan 72 tunnin määräaika todistuksen tuoreudesta.

Kauppakamarit toteavat, että kyseisen lakiehdotuksen kohtaan liittyvät myöhemmin valtioneuvoston asetuksella annettavat tarkemmat säännökset todistuksen muodosta, kielestä, sisällöstä ja esittämistavasta tulee olla sellaisia, ettei niistä muodostu todellista matkustamisen estettä ja huomioida, ettei Suomella ole todellista mahdollisuutta vaikuttaa muissa jäsenmaissa annettavien todistusten muotoon, kieleen, sisältöön tai esittämistapaan.

Esityksen suhde nk. liikennevalomalliin ja komission ehdotukseen jäsenmaille on arvioitava tarkasti selkeyden lisäämiseksi. Kauppakamarit korostavat erityisesti tämän esityksen ja komission ehdotuksen suhdetta. Koska komission ehdotus suositukseksi neuvostolle, toisin sanoen kaikille jäsenmaille, on vasta tulossa jäsenmaiden neuvoteltavaksi, tulisi tämä suhde huomioida myös valmistelussa. Selkeyden vuoksi tulisi tässä esityksessä tuoda esiin, kuinka tilanne Suomen kansallisessa lainsäädännössä tulee muuttumaan siinä vaiheessa, kun suositus koskien kaikkia jäsenmaita EU-tasolla hyväksytään.

Uusi 153 b §

Kauppakamarit toivovat, että jatkovalmistelussa luovutaan syrjivistä kansallisuusvaatimuksista EU-maiden kansalaisten kesken. Ehdotuksessa tarkastusvelvollisuus ei ulottuisi Suomen kansalaisiin, Suomessa pysyvästi asuviin ulkomaalaisiin eikä turvapaikan hakijoihin. Kun ehdotuksen vaikuttavuutta tarkastellaan suhteessa tavoitteeseen estää koronaviruksen leviäminen, kansallisuuden sijaan pidempiaikainen oleskelu kohonneen tartuntariskin alueella lienee merkittävämpi tekijä COVID-19 vastaisissa toimissa. Yhtenä ohjaavana periaatteena komission

ehdotuksessa on, etteivät rajoitukset voi perustua kansalaisuuteen ja että omien ja unionin kansalaisten pääsy jäsenvaltioihin on taattava.

Lain perusteluissa todetaan, että jatkovalmistelussa on selvitettävä, onko rajat ylittävä liikenne perusteeltaan sellaista, että tuoreen testaustuloksen vaatimista ei voida pitää yleisen edun mukaisena. Esimerkkinä tästä mainittu raskaan liikenteen kuljettajat. Kauppakamarit korostavat, että kirjaus ammattiliikenteen osalta on tehtävä selvästi ja tavaraliikenteen toimivuus on taattava. Tähän liittyen 153 b §: ssä annetaan valtioneuvolle mandaatti säätää muistakin tarkastusvelvollisuuden ulkopuolelle jätettävistä henkilöryhmistä. Kauppakamarit korostavat, että näiden ryhmien osalta on varmistettava, ettei tarkastusvelvollisuus aseta todellisia esteitä kriittisen työvoiman liikkuvuudelle tai muutoin EU-tasolla sovittujen ryhmien vapaalle liikkuvuudelle.

Kuljetusyrityksen tarkastusvelvoitetta koskevat huomiot ja mahdolliset ehdotukset?

-

Matkustajaan kohdistuvat velvollisuudet: huomiot ja mahdolliset ehdotukset?

-

Kohdennetut kysymykset:

Kuljetusyhtiöt: Mitä vaikutuksia näette olevan ehdotetuilla velvoitteilla? Kuinka tarkastusvelvoite olisi parhaiten toteutettavissa? Mitä kustannuksia ehdotus mahdollisesti aiheuttaa? Muita huomioita?

-

Matkailu- ja ravintolapalveluala: Mitä vaikutuksia näette olevan ehdotetuilla matkustajaan kohdistuvilla velvoitteilla? Ovatko ehdotetut toimenpiteet riittäviä? Mahdollistavatko toimenpiteet riittävästi ulkomaan matkailijoiden saapumisen Suomeen ja matkailun terveysturvallisuuden?

-

Sisäministeriö: Mikä on ulkomaalaislain ja ehdotettujen säädösmuutosten välinen suhde, erityisesti liittyen matkustajan käännyttämiseen? Mahdollistavatko ehdotetut toimenpiteet sen, että todistus negatiivisesta testitodistuksen mukanaolosta ja tarkastuksesta voidaan toteuttaa riittävällä tavalla?

-

Sosiaali- ja terveysministeriö: Ovatko ehdotetut toimenpiteet välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi ja terveysturvallisuuden lisäämiseksi matkailualalla? Ovatko toimenpide-ehdotukset riittäviä turvaamaan Suomen terveydenhuollon kapasiteetin riittävyyden? Miten mahdolliset jälkitoimet huolehditaan (valvonta/uusintatestaus)?

-

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Millä edellytyksillä Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä päätöksen maa/aluekohtaisesta kuljetusyritystä koskevasta tarkastusvelvollisuudesta?

-

Wood Päivi
Keskuskauppakamari